

Nytt om Trästandardisering

Nyheter från internationell standardisering inom CEN och ISO för trä och träbaserade produkter

November 2010

Kontaktpersoner

Gunilla Beyer, Skogsindustrierna, 08-762 79 95,
gunilla.beyer@skogsindustrierna.org och

Jöran Jermer, SP Träteknik, 010-516 56 03,
joran.jermer@sp.se

Eurokod 5 – Nu är det dags!

Den 1 januari 2011 kommer BKR, Boverkets konstruktionsregler att dras in och eurokoderna skall tillämpas, (dock inte del 8 som avser dimensionering med avseende på jordbävning). För träkonstruktioner blir nu Eurokod 5, Dimensionering av träkonstruktioner med delarna SS-EN 1995-1-1, Allmänt – Gemensamma regler och regler för byggnader, SS-EN 1995-1-2, Allmänt – Brandteknisk dimensionering och SS-EN 1995-2, Broar, gällande normer. Tre standarder som i mångt och mycket kan liknas vid handböcker. Beräkningsstandarderna är moderna och utgör, trots nationella val, en gemensam plattform för Europas träkonstruktioner och ger därmed också en hög acceptans. För att tillämpa beräkningsreglerna krävs ytterligare standarder för laster och underliggande materialstandarder. Dessutom måste man ha tillgång till de nationella valen. För Sveriges del finns dessa i Boverkets författningssamling EKS (europeiska konstruktionsstandarder). Där finns de nationella valen till alla beräkningsstandarderna. De finns också som en bilaga, NA-bilagan, till varje standard. Det blir en betydande mängd text som skall tillämpas och tolkas. Under de senaste två åren har SP Träteknik genomfört kurser från norr till söder för träkonstruktioner. Sista kursen 2010 går av stapeln den 9-10 december i Borås. Ytterligare kurser planeras i början av 2011.

Sättet att dimensionera skiljer sig, i princip, inte från nuvarande sätt. Men några saker är annorlunda. Dimensionerande hållfastheter vinkelrätt fibrerna är skärpta. Detta kommer att påverka upplagslösningar för långa balkar och i flervåningsbyggnader. Krav på att ta hänsyn till deformationer i förband komplicerar beräkningar och leder till större beräkningsmässiga deformationer än tidigare. Dimensioneringen av mekaniska förband är betydligt mer nyanserad än tidigare men ger också fler alternativ, då allt från vanlig spik till spikplåtar finns med. Brandteknisk dimensionering kan genomföras med ledning av SS-EN 1995-1-2. Standarden är lätt att använda med SP Trätekniks handböcker som komplement.

Byggmaterialbranschen måste nu se till att material-egenskaper som krävs som ingångsvärden vid dimensionering finns tillgängliga. Standarderna kommer att ge en kunskaphöjning och banar väg för större marknader.

Kontakt: Mats Axelsson, 010-516 51 15, mats.axelsson@sp.se

Standard för trästolpar

Efter ca 20 års mödosamt arbete har den europeiska standarden för trästolpar äntligen fastställts. Omröstningen i CEN stängdes den sista juli, och den nya standarden med beteckningen EN 14229 "Structural Timber – Wood poles for overhead lines" träder ikraft den 30 april 2011. Standarden omfattar krav på egenskaper, inkl impregnering, samt bestämning av karakteristiska värden. CE-märkning blir obligatorisk.

Kontakt: Jöran Jermer, 010-516 56 03, joran.jermer@sp.se.

Reviderade nordiska regler för impregnerat trä

Nordiska Träskyddsrådet (NTR) har genomfört en revision av regelverket för impregnerat trä och anpassat det till senaste utgåvan av den europeiska standarden för träskyddsbehandlat virke EN 351.

Revisionen innebär inga dramatiska förändringar för impregneringsindustrin. De gäller främst anpassning av terminologi och anvisningar för provtagning i samband med kvalitetskontroll. De nya reglerna, NTR Dokument nr 1 och NTR Dokument nr 3, kan rekvideras från Nordiska Träskyddsrådets sekretariat, tel 08-791 23 57.

Kontakt: Mikael Westin, mikael@traskydd.com.

Livslängd hos träkonstruktioner

Ökande krav från byggindustrins kunder, men också utvecklingen av europeiska direktiv för byggsektorn, har påskyndat tillämpningen av mera avancerade planeringsinstrument för projektering och uppförande av

byggnadsverk. Sådan metodik innefattas i begreppet Service Life Planning (livslängdsplanering), vilket inte bara täcker in tekniska aspekter på en byggnads prestanda, utan även ekonomiska och sociala aspekter.

Omfattande standardiseringsarbete som anknyter till livslängdsplanering pågår internationellt inom ISO och europeiskt inom CEN. En översikt som inkluderar pågående arbete på området med fokus på trä har sammanställts inom ramen för projektet WoodExter – ett WoodWisdom-projekt som koordineras av SP Träteck se SP Rapport 2010:37. Rapporten kan laddas ned från SP:s hemsida, www.sp.se.

Kontakt: Finn Englund, 010-516 62 04, finn.englund@sp.se.

Naturlig beständighet hos olika träslag – klassificering

CEN/TC 38 WG21 (Beständighet/klassificering) arbetar sedan en tid med revidering av standarden EN 350. Standarden består av två delar, där del 1 pekar ut vilka principer och metoder som ska gälla för klassificering av träslags naturliga beständighet. En lång diskussion har förts om att ändra nuvarande formulering om att fältförsök har högre rang än provningar i laboratorium. Argumenten har handlat om att naturlig exponering innehåller så många svårkontrollerade variabler. Den svenska inställningen är dock tills vidare att fältförsök ska fortsätta att räknas högre, precis som i NTR-systemet för träskyddsbehandlat virke, eller att man helt avstår från att rangordna dem. Vidare har den svenska spegelkommittén (SIS TK 182/AG 3) beslutat att avstyrka förslag om att låta standarden täcka också modifierat trä. Visst ser vi helst att det ska gå att jämföra beständighet hos alla slags material på jämbördigt sätt, men det känns inte rimligt att jämföra kompositmaterial och olika modifierade material med naturlig beständighet. En tredje fråga har gällt vilken status del 2 ska ha, och där har vi föreslagit att den mycket väl kan vara en teknisk rapport i stället för en standard, eftersom den bara är en katalog med en mängd uttolkade data om en lång rad träslag och alltså inte har någon föreskrivande funktion. Fördelen är att det är en mycket enklare process att revidera och lägga till nya uppgifter, men frågan handlar också om vilken tyngd dokumentet har, t ex i diskussioner med våra exportländer i jordens alla hörn. Synpunkter på dessa frågor mottages gärna!

Vänd er till Finn Englund, SP Träteck, 010-516 62 04, finn.englund@sp.se.

Redaktion

Jöran Jermer, SP Träteck (redaktör)
Birgit Östman, SP Träteck
Jan Brundin, SP Träteck
Gunilla Beyer, Skogsindustrierna

Box 55525 • 102 04 Stockholm
Tel: 08-762 72 60 • info@skogsindustrierna.org

Fire safety in timber buildings

Den allra första europeiska handboken om brandsäkerhet i träbyggnader

Handboken ger information om brandsäker användning av träkonstruktioner och träprodukter i byggnader och vänder sig till arkitekter, tekniker, utbildare, myndigheter och byggnadsindustrin. Den omfattar dimensionering av konstruktioner (som Eurokod 5), europeiska standarder, praktiska vägledningar för brandsäkerhet (inklusive exempel),

samt principer för funktionsbaserad dimensionering. Handboken har tagits fram inom det europeiska forskningsprojektet FireInTimber (Fire Resistance of Innovative Timber Structures) som ingår i WoodWisdom-programmet och som koordinerats av SP Träteck. Ledande experter och forskare från nio europeiska länder har medverkat och garanterar kvaliteten och tillämpligheten.

Handboken fokuserar på konstruktionstekniskt brandskydd och ger detaljerad vägledning om träkonstruktioners bärande och avskiljande funktioner vid brand. Nya dimensioneringsmetoder presenteras. De kommer att användas som input till nästa revision av Eurokod 5, men kan börja användas redan nu. Handboken innehåller information om träprodukters reaktion vid brand enligt de europeiska standarderna. Vikten av korrekt utformade detaljer i byggnader och kontroll på byggarbetsplatser betonas genom praktiska lösningar. Aktiva brandskyddsåtgärder presenteras som viktiga medel för att uppfylla målen för brandsäkerhet i träbyggnader.

Det är den allra första handboken i Europa och innehåller de senaste rönen om hur träprodukter och träkonstruktioner uppfyller europeiska brandkrav och brandklasser. Den kommer lägligt eftersom de europeiska systemen, bland annat Eurokod 5 nu ska börja implementeras i alla länder. En kort sammanfattning av handboken finns på sju språk: engelska, svenska, finska, estniska, franska, italienska och tyska.

Handboken är på drygt 200 sidor och publicerad som SP Rapport 2010:19. Den kan beställas på <http://www.sp.se/sv/publications/Sidor/Publicationer.aspx>

Kontakt: Birgit Östman, 010-516 62 24, birgit.ostman@sp.se.

SP Träteck

Box 5609 • 114 86 Stockholm
Tel: 010-516 50 00 • info@sp.se